

Brexit quatre anys després: efectes sobre el comerç UK-UE

Analitzar amb dades oficials de l'OBR, ONS i ICEX l'impacte del Brexit sobre el PIB britànic, el comerç bilateral amb la UE i els sectors espanyols més exposats, i discutir quines prediccions de la teoria del comerç s'han complert.

DURADA

60 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grups xicotets (3-4)

UNITAT 12

Globalització, UE i reptes contemporanis

MATERIALS

- Fitxa resum amb dades del cas (cronologia 2016-2024, xifres de l'OBR, exportacions bilaterals ICEX, sectors afectats)
- Extracte de l'Economic and Fiscal Outlook de l'OBR (març de 2024), apartat sobre Brexit
- Calculadora o full de càlcul per verificar les variacions percentuals
- Accés a internet per consultar sèries actualitzades (ONS, Eurostat, ICEX)

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5 · Comp. específiques CE6 · Comp. clau CCL, CPSAA, CC, CD

Plantejament

Al juny de 2016 el Regne Unit va decidir en referèndum eixir de la Unió Europea. L'eixida efectiva es va materialitzar al gener de 2020 i l'acord comercial va entrar en vigor un any després. Quasi cinc anys després, ja hi ha dades suficients per avaluar allò que la teoria del comerç internacional havia anticipat: quan s'erigixen barreres entre dues economies molt integrades —aranzels zero però controls duaners, certificacions sanitàries, friccions regulatòries—, el comerç bilateral es contrau i la productivitat agregada se'n ressent.

Les principals dades disponibles són:

- L'**Office for Budget Responsibility** (OBR), òrgan oficial i independent del Regne Unit, estima en successius informes (2022-2024) que el Brexit reduirà el PIB britànic de llarg termini al voltant d'un **4 %** respecte a l'escenari de permanència, principalment per menor productivitat, menor inversió i majors friccions comercials.
- Les **exportacions britàniques a la UE** van caure al voltant d'un **14 % en termes reals** entre 2019 i 2023 segons l'Office for National Statistics (ONS).
- Les **exportacions espanyoles al Regne Unit** —que en 2019 superaven els 19.000 milions d'euros i feien del Regne Unit el setè client d'Espanya— van caure un **8 % en termes reals** fins a 2023, en un context en què la resta de les exportacions espanyoles creixia (dades ICEX).
- Els sectors espanyols més colpejats van ser **vi, fruita i hortalisses, calçat i components d'automoció**, tots amb cadenes just-in-time poc compatibles amb els nous controls duaners. El **sector pesquer** va sumar la pèrdua d'accés a part de les aigües britàniques.

El cas és interessant perquè permet contrastar prediccions teòriques amb evidència real i, sobretot, distingir entre els efectes *visibles* (xifres agregades de comerç) i els *invisibles* (productivitat i inversió a llarg termini).

Objectius didàctics

- Connectar les prediccions de la teoria clàssica del comerç (guanys de l'intercanvi, costos de les barreres) amb un cas recent i ben documentat.
- Llegir i interpretar xifres oficials d'organismes independents (OBR, ONS, ICEX), distingint dades en termes nominals i reals.
- Identificar canals concrets pels quals una eixida de la unió duanera i del mercat únic afecta una economia veïna (Espanya).
- Discutir la diferència entre efectes de curt termini (caiguda del comerç bilateral) i efectes de llarg termini (productivitat i inversió).

Passos

- 1. Lectura individual (10 min).** Cada alumne llig la fitxa amb la cronologia del Brexit (referèndum 2016, eixida efectiva 2020, acord comercial 2021), les dades de l'OBR sobre PIB britànic, les xifres del comerç bilateral Espanya-Regne Unit i els sectors afectats.
- 2. Diagnòstic en grup (20 min).** En grups de 3-4, completen una taula amb quatre columnes —canal afectat, dada observada, coincideix amb la teoria?, font—. Les files són: comerç de béns UK-UE, PIB de llarg termini del Regne Unit, exportacions espanyoles al Regne Unit i sector pesquer. Han de justificar cada cel·la amb una dada concreta i citar la font.
- 3. Discussió guiada (15 min).** Cada grup presenta una de les files. El professor introdueix dos matisos: (a) els efectes *a llarg termini* del Brexit sobre productivitat i inversió no són directament observables, són estimacions contrafactuals de l'OBR; (b) part de la caiguda del comerç bilateral va coincidir amb la pandèmia, cosa que complica aïllar l'efecte del Brexit de l'efecte COVID. Com separen els economistes ambdós factors?
- 4. Posició raonada (10 min).** Cada grup redacta una proposta breu (5 línies) responnent a la pregunta: *què li aconsellaria el teu grup a una pime espanyola exportadora de vi o calçat al Regne Unit en 2026?* Les opcions que poden combinar inclouen reorientar exportacions a altres mercats UE, invertir en gestió duanera, obrir filial en territori britànic o renegociar marges amb el distribuïdor. La proposta ha d'explicar **per què** eixa combinació i no una altra.
- 5. Tancament individual (5 min).** Cada alumne respon per escrit a una pregunta: *si hagueres d'explicar a algú que creu que el Brexit "no ha canviat res" què li diries, citant una dada concreta?* (1 paràgraf).

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Maneig de dades oficials	Cita correctament fonts (OBR, ONS, ICEX) i distingix termes reals/nominals	30 %
Connexió teoria-evidència	Relaciona les dades observades amb prediccions del comerç internacional	30 %
Proposta a la pime exportadora	Combina dues o tres accions justificant l'elecció	20 %
Reflexió final escrita	Posició personal amb argument econòmic, no ideològic	20 %

Variants i extensions

- **Variant curta (30 min):** treballar únicament la taula diagnòstica (passos 1 i 2), sense proposta a la pime.

- **Variant llarga (90 min):** afegir una anàlisi comparativa amb la situació de **Suïssa o Noruega**, que estan fora de la UE però dins del mercat únic o de l'EEE. Què mostra el contrast sobre la importància relativa de la unió duanera enfront del mercat únic?
- **Connexió amb la Unitat 11 (sector exterior):** reprendre el cas per calcular com afecta la caiguda d'exportacions la balança per compte corrent espanyola i el saldo bilateral amb el Regne Unit.
- **Connexió amb educació cívica:** debatre per què un resultat electoral concret (referèndum 2016 amb un 52-48) va tindre conseqüències econòmiques mesurables dècades després i què diu això sobre la relació entre democràcia i polítiques amb efectes de llarg termini.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE